811.163.3`373.7
811.162.3`373.7
изворен научен труд

СЛОВАЧКО-МАКЕДОНСКИ ЈАЗИЧНИ ПАРАЛЕЛИ ВО ОБЛАСТА НА ТОПОНИМИЈАТА, II[1]

д-р Петер Иваниќ

Универзитет „Константин Филозоф“, Нитра, Словачка
Филозофски факултет

клучни зборови: топоним, име, цер, клен, лом, жарнов.
key words: toponym, settlement names, cerium, sycamore, quern-stone.

Имиња изведени од зборот *цер/cer*

Во Словачка зборот *cer* се појавува во називите на населените места ***Cerová*** и ***Cerovo***. Местото ***Cerová*** лежи на североисток на Захорската Низина во подножјето на Малите Карпати и припаѓа на областа Сеница. Местото за првпат се споменува во 1696 година како *Cerova* (VSOS I, 1977:266). Во натамошниот период се документирани следниве називи: 1773 г. – *Czerova, Zerowa*, 1786 г. – *Czerowa*, 1808 г. – *Czerova, Cerowá*, 1863-1888 г. – *Cerova* (Majtán, 1998:51). Местото ***Cerovo*** лежи на Крипинската Низина во областа Крупина. Во средовековието е забележано: 1273 г. – *Chery*, 1331 г. – *Cher*, 1378 г. – *Ceri*, 1387 г. – *Cheer*, 1388 г. – *Cheri*, 1434 г. – *Chery* (Bakács, 1971: 101-103). Во поново време е документирано следново: 1773 г. – *Csery*, *Čerowo*, 1786 г. – *Cscheri*, 1808 г. – *Cseri, Cžerowé*, 1863-1913 г. – *Cseri*, 1920 г. – *Cerovo, Čerové*, 1927 г. – *Cerovo* (Majtán, 1998: 51).

Во Македонија постои месното име ***Цер*** во Кичевско и ***Церово*** во Демирхисарско. Селото со име *Цер* за првпат се срезабележува во дефтерите на Битолската нахија во 1468 година како *Ч-е-р*, во 1568 година како *Цер*, а во Слепченскиот кодекс од XVI век се споменува во формата cerQ. (Станковска, 1997: 325). Исто така, под името *Цер* се споменува во 1607, 1608, 1637-1638 година (Станковска, 1997: 325). Во 1897 г. е познато именувањето во формата *Tcher*, а во 1907 г. *Tzer* (Станковска, 1997: 325). ***Церово*** за првпат се документира како дел од Скопскиот вилает во 1467-1468 г. во формата *Черново*,

[1] Статијата е продолжение на прилогот со наслов „Словачко-македонски јазични паралели во областа на топонимијата“, кој беше прочитан на конференција во Охрид во 2008 година. Тогаш се фокусиравме на називите *Breznica, Brezno, Bystrica, Jablonica, Kamenica, Piešťany, Prílepy/Prilep, Rača, Topoľčany, Trnovec, Trnovo* (Ivanič 2010: 111-124). Во текстот што следува ќе се концентрираме на називите на населени места изведени од зборовите *cer*, *jelša*, *klen*, *lom*, *žarnov*.

во турските дефтери на Битолската нахија од 1468 до 1568 г. се забележува уште под името *Церово*, а во Слепченскиот кодекс од XVI век се споменува во формата *Церово* (Станковска, 1997: 327). Во подоцнежно време е документирано следново: 1623, 1636, 1639, 1797 г. – *Церово*, 1897 г. – *Tserovo*, 1905 г. – *Tzerovo* (Станковска, 1997: 327).

Именувањата ***Cerová***, ***Cerovo, Цер, Церово*** се изведени од фитонимот *cer* (*цер*) – латински *Quercis cerris* (Станковска, 1997: 325).

Имиња изведени од зборот *јелша/jelša*

Имињата на словачките места ***Jalšové, Jalšovík, Jelšava, Jelšovce, Jelšovec, Nižná Olšava, Olešná, Olšovany, Olšavica, Oľšavce, Oľšavka, Oľšinkov, Oľšov, Vyšná Olšava*** се поврзуваат со зборот *jelša*/*oľša*. ***Jalšové*** се наоѓа на границата на јужниот синор на Поважски Иновец во областа Хлоховец. Писмено потврдено: 1352 г. – *Wlseu*, 1356 г. – *Jelsew*, 1453 г. – *Jalswa*, 1773 г. – *Jalso, Jalschowe*, 1786 г. – *Jalschócz*, 1808 г. – *Jalsócz, Jalssowce*, 1863-1913 г. – *Jalsó*, 1920 г. – *Jalšové, Jalšov*, 1927 г. – *Jalšové* (Majtán, 1998:118; VSOS I, 1977: 507). ***Jalšovík*** лежи на Крупинската Височина во долината на потокот Jalšovík во областа Krupina. Во средниот век писмено се потврдени: 1418 г. – *Jelsouk, Jelsoukh*, 1446 г. – *Utraque Elsko*, 1470 г. – *Elsok*, *Felsewelsok*, 1488 г. – *Jelsok*, 1526 г. – *Elsok utraque* (Bakács, 1971: 84). Во подоцнежните периоди е документирано следново: 1542 г. – *Also Alsok, Felsew Alsok*, 1578 г. – *Also Jalsok, Felseo Jalsok*, 1773 г. – *Alsok, Jalssowik*, 1786 г. – *Alschok, Jalssowec, Jalssowik*, 1808 г. – *Alsó-Alsók és Felsö-Alsók*, *Jalssowík*, 1863-1900 г. – *Alsóalsók, Felsöalsók*, 1902-1913 г. – *Bozókalsók*, 1920 г. – *Jalšovík* (Majtán, 1998: 118; VSOS I, 1977: 507). Местото **Jelšava** во областа Revúca лежи на границата на Словенске Рудохорие и Словенски Крас во долината на Мурањ. Писмено е потврдено: 1243 г. – *Ilswa*, 1271 г. – *Elsua*, 1287 г. – *Ilsua*, 1299 г. – *Ilsva*, 1327 г. – *Ylsua*, 1344 г. – *Elswa*, 1406 г. – *Elsva*, 1427 г. – *Ilswa*, 1435 г. – *Ilswa,* 1438, 1453 1466, 1469 г. – *Ilswa,* 1516 г. – *Iolswa,* 1564 г. – *Jelssawa,* 1573 г. – *Jolssova,* 1582 г. – *Ölch alias Ilschwa,* 1594 г. – *Oltcz,* 1598 г. – *Jelsowa, Josuach*, 1773 г. – *Alnovia, Jolsva, Elesch, Jalssowa,* 1786 г. – *Alnovia, Eltsch, Jelschau,* 1808 *Jolsva, Eltsch, Jelssawa*, 1863, 1888, 1898-1900 г. – *Jólsva,* 1873-1882, 1892-1895, 1902-1913, 1938-1945 г. – *Jolsva,* 1920-1938, 1945 г. – *Jelšava* (Majtán, 1998: 122; Skalská, 2009; VSOS I, 1977: 519)**.** ***Jelšovce*** се наоѓа во југоисточниот дел на Нитранската тераса на реката Нитра. Писмени потврди во средниот век: 1326 г. – *Egurzegh*, 1327 г. – *Egurzegh*, 1329 г. – *Egerseg*, 1332 г. – *Eguesseg* (Györffy, 1998: 378). Во подоцнежниот период е документирано следново: 1773 г. – *Egerszegh*, 1786, 1808, 1863-1877, 1888 г. – *Egerszeg*, 1882, 1892-1913 г. – *Nyitraegerszeg,* 1920 г. – *Jagerseg, Egerseg*, 1927-1948 г. – *Jagersek, Egerszek*, 1948 г. – *Jelšovce* (Majtán, 1998:122). ***Jelšovec*** близу Lučenec на десниот брег на реката Ипељ за првпат писмено се споменува во 1573 г. како *Jelsewcz, Jelsoch* (VSOS I, 1977: 521). Во подоцнежниот период е документирано следново: 1773 г. – *Jelsöcz*, 1786 г. – *Jelschócz,* 1808 г. – *Jelsöcz, Jelssowec*, 1863-1913, 1938-1945 г. – *Jelsöc*, 1920 г. – *Jelšovec*, 1927-1938, 1945-1948 г. – *Jelšovec, Jelsöc*, 1948 г. – *Jelšovec* (Majtán, 1998: 122). ***Nižná Olšava*** лежи во долниот дел на долината на Ољшавка во областа Stropkov. Потокот Oľšavka е забележан во 1356 г. како *Ilsuapotoka*. Местото е писмено потврдено: 1410 г. – *Alsoilswa*, 1493 г. – *Alsoolchva*, 1519 г. – *Also Olsva*, 1585 г. – *Also Olswa*, 1808 г. – *Alsó-Ósva,*

Alsó-Olsva, Nižní Olssawy, 1863 г. – *Alsóolysava*, 1873-1882 г. – *Alsóolcsva*, 1888-1913 г. – *Alsóolsva*, 1920-1948 г. – *Nižná Oľšava*, 1948 г. – *Nižná Olšava* (Majtán, 1998: 203; Uličný, 2001: 352-353). ***Olešná*** се наоѓа во Турзовската Висорамнина во долината на Олешана. Писмено документирано: 1619 г. – *Olessna*, 1773 г. – *Olesna, Olessna,* 1786 г. – *Ollezna*, 1808 г. – *Olesna, Olessná*, 1863 г. – *Oleszna*, 1873-1882 г. – *Óleszna*, 1888-1902 г. – *Olesna*, 1907-1913 г. – *Berekfalu*, 1920 г. – *Olešná* (Majtán, 1998: 212; VSOS I, 1977: 507). ***Olšovany*** лежи во југоисточниот дел на Кошичката Котлина на десниот брег на реката Олшава. Во средовековието се одкументирани: V stredoveku sú doložené: 1272-1290 г. – *Ilswa*, 1290 г. – *Elswa*, 1332-1335 г. – *Oslua, Elswa, Ilsua*, 1350 г. – *Olswa*, 1427 г. – *Ozwa*, 1553 г. – *Oswa* (Varsik, 1977: 99). Во подоцнежните периоди се документирани следниве: 1773 г. – *Osva, Olssowjany*, 1786 г. – *Oschwa, Olschawjani*, 1808 г. – *Ósva, Olsva, Olssowany, Olssawjany*, 1863-1873, 1888-1913, 1938-1945 г. – *Ósva*, 1877-1882 г. – *Osva*, 1920 г. – *Olšovjany*, 1927-1938, 1945-1948 г. – *Oľšoviany*, 1948 г. – *Olšovany* (Majtán, 1998: 213) ***Olšavica*** лежи во источниот дел на Левочските Врвови. Писмено е документирана: 1308 г. – *Elsawycha*, 1773 г. – *Olysavka, Olschawka, Olsawka*, 1786 г. – *Olyschawka*, 1808 г. – *Olsavka, Olysavka, Olssawka*, 1863 г. – *Olsafka, Olysavka*, 1873 г. – *Olsavka*, 1877-1902 г. – *Olysavka*, 1907-1913 г. – *Kisolsva*, 1920 г. – *Olšavka*, 1927 г. – *Oľšavka* (Majtán, 1998: 212; Števík, 2005: 30). ***Oľšavce*** лежи во југозападниот дел на Одавската Висорамнина во областа Бардејов. Во средовековието се забележува: 1383 г. – *Alsouch*, 1384 г. – *Olsoch*, 1427 г. – *Orsolch*, 1447 г. – *Olsocz*, 1493 г. – *Orsolcz*, 1543 г. – *Orsocz* (Uličný, 1990: 221-222). Во подоцнежните периоди се документирани следниве: 1773 г. – *Orsocz, Orssawcze*, 1786 г. – *Orschocz, Orssawce*, 1808 г. – *Orsócz, Orssowce*, 1863-1902 г. – *Orsóc*, 1907-1913 г. – *Orsós*, 1920-1965 г. – *Oľšavce*, 1965-1973 г. – *Olšavce,* 1973 г. – *Oľšavce* (Majtán, 1998: 212). Низ атарот на спишското место ***Oľšavka*** во областа Спишска Нова Вес од север во насока на југ протекува потокот Олшавец, притока на Хорнад. Местото е писмено документирано: 1301 г. – *Olsaua*, 1378 г. – *Olsova*, 1583 г. – *Olssawka*, 1773 г. – *Olysavka, Olschawka, Olsawka,* 1786 г. – *Olyschawka*, 1808 г. – *Olsavka, Olysavka, Olssawka,* 1863 г. – *Olsafka, Olysavka,* 1873 г. – *Olsavka,* 1877-1902 г. – *Olysavka,* 1907-1913 г. – *Kisolsva,* 1920 г. – *Olšavka,* 1927 г. – *Oľšavka* (Majtán, 1998: 212; http://www.olsavka.sk). ***Oľšavka*** лежи во Ниските Бескиди и ѝ припаѓа на областа Стропков. Писмено е потврдено: 1470 г. – *Olsaffka,* 1497 г. – *Osawka,* 1548 г. – *Olsawycha,* 1618 г. – *Olsawka,* 1773 г. – *Olysavka, Olssawka,* 1786 г. – *Olyschawka,* 1808 г. – *Olsavka, Olysavka, Olssawka,* 1863 г. – *Olsawka,* 1873-1882, 1892-1902 г. – *Olysavka,* 1888 г. – *Olysafka,* 1907-1913 г. – *Kisolysó,* 1920 г. – *Olšavka, Šarišská Olšavka,* 1927-1948 г. – *Oľšavka,* 1948-1973 г. – *Olšavka,* 1973 г. – *Oľšavka* (Majtán, 1998:213; Uličný, 1990: 222-223). ***Oľšinkov*** во областа Медзилаборце лежи на северната периферија на Лаборецката Висорамнина. Писмено документиран: 1543 г. – *Olsynkov,* 1582 г. – *Olsinka,* 1623 г. – *Olsinko,* 1773 г. – *Olsinko, Olssinko,* 1786 г. – *Olyschinka,* 1808 г. – *Olsinkó, Olysinka, Olssinkow,* 1863 г. – *Olysinkó,* 1873-1902 г. – *Olsinkó,* 1873-1902 г. – *Olsinkó,* 1907-1913 г. – *Meggyfalu,* 1920 г. – *Oľšinkov* (Majtán, 1998: 213; Uličný, 2001: 371-372). **Oľšov** во областа Sabinov лежи на контактот на Левошските Врвови со Шаришката Висорамнина. Писмено документиран: 1309 г. – *Olsowa*, 1330 г. – *Elza, Elsua,* 1336 г. – *Olschwicha,* 1337 г. – *Olsva,* 1375 г. – *Olsauicha,* 1437 г. – *Olsouicha,* 1543 г. – *Orsowycza, Olsouicza,* 1773 г. – *Ollyso,*

Olyso, Olsso, 1786 г. – *Olyscho,* 1808 г. – *Olsó, Olysó, Olssawa, Olssowce,* 1863-1913 г. – *Olysó,* 1920 г. – *Oľšov, Oľšovce,* 1927 г. – *Oľšov* (Majtán, 1998: 213; Uličný, 1990: 223-224). ***Vyšná Olšava*** лежи во Ондавската висорамнина во долината на Олшавка во областа Стропков. Писмено документирана: 1382 г. – *Elsewa,* 1390 г. – *Elsua,* 1410 г. – *Ilswa,* 1471 г. – *Felsewolswa,* 1493 г. – *Feslewokhwa,* 1550 г. – *Felso Olsua,* 1582 г. – *Felseoochua,* 1623 г. – *Felso Olsava,* 1808 г. – *Felsö-Ósva, Felsö-Olsva, Wissní Olssawy,* 1863 г. – *Felsöolysova,* 1873-1882 г. – *Felsöolcsva,* 1888-1913 г. – *Felsöolsva,* 1920-1948, 1973-1980 г. – *Vyšná Oľšava,* 1948-1973, 1981 г. – *Vyšná Olšava* (Majtán, 1998: 336; Uličný, 2001: 613-614).

Во Македонија, во Тетовската област на Шар Планина постои место со називот ***Јелошник***. Во турските дефтери за Тетовскиот вилает од 1452-1453, 1467-1468 а 1568-1569 г. се наведува називот *Јелашник*, во писмените извори на манастирот Св. Атанасие во Лешок се забележува во формата elo[nikQ или elo[nikQ, а од 1905 г. е познато именувањето *Elochnik* (Stankovska, 1997: 120-121).

Местото ***Jelšava*** има именување изведено од истоимената река која сепак, денес, се нарекува Мурањ. Таа за првпат се споменува во 1243 г. како *Ilsua*. Називот потекнува од словачкиот збор *jelša* и бил образуван со суфиксот *-ava*. Унгарците го презеле во формата *Jolsva*, а германците – *Eltsch* (*Öltsch*) (Varsik, 1990: 93-94). *Nižná Olšava* и *Vyšná Olšava* лежат на рекичката Olšava која се влива во Ондава. (Varsik, 1990: 146). Општо, називите на местата ***Jalšové, Jalšovík, Jelšava, Jelšovce, Jelšovec, Nižná Olšava, Olešná, Olšovany, Olšavica, Oľšavce, Oľšavka, Oľšinkov, Oľšov, Vyšná Olšava*** а ***Јелошник*** да се изведат од фитонимот *jelša (елха)* – latinsky *Alnus* (Stankovska, 1997: 122-123).

Имиња изведени од зборот *клен/klen*

Називите на словачките места ***Klenov***, ***Klenová*** а ***Klenovec*** се поврзуваат со зборот *klen*. ***Klenov*** лежи на јужната периферија на Шаришката висорамнина во областа Prešov. Писмено е документирано: 1322 г. – *Zopothnychafeu et Zopothnycha, Klyngberk*, 1314 г. – *Clenbeerg,* 1332-1337 г. – *Clencberk, Clemberch,* 1340 г. – *Clyngbergh,* 1370 г. – *Zopothnicha,* 1386, 1387, 1391 г. – *Sopothnicha,* 1393 г. – *Klenberk, Clenberg,* 1424 г. – *Klemberk,* 1427 г. – *Klymberk,* 1486, 1504 г. – *Klenbergh,* 1567, 1588, 1600 г. – *Klemberg* (Uličný, 1990: 133-134). Во подоцнежните периоди се наведува: 1773 г. – *Klembergh, Klembark,* 1786 г. – *Klemberg,* 1808 г. – *Klemberk,* 1863-1902 г. – *Klembérk,* 1907-1913 г. – *Kelembér,* 1920 г. – *Klembark,* 1927-1948 г. – *Klembarok,* 1948 г. – *Klenov* (Majtán, 1998: 131). ***Klenová*** се наоѓа во Буковските Врвови и ѝ припаѓа на областа Снина. Писмено документирана: 1548 г. – *Klenowa,* 1567-1600 г. – *Klenoua, Klenova,* 1604 г. – *Kalna* (Uličný, 2001: 226-227). Во подоцнежните периоди се споменува: 1773 г. – *Klenova, Klenowe*, 1786 г. – *Klenowa,* 1808 г. – *Klenova, Klinowa,* 1863-1902, 1939-1945 г. – *Klenova,* 1907-1913 г. – *Kelen,* 1920-1939, 1945 г. – *Klenová* (Majtán, 1998: 131). ***Klenovec*** лежи во Словенското Рудохорие во областа Римавска Собота. Писмено документиран: 1438 г. – Clenocz, 1773 г. – *Klenocz, Klenowecz,* 1786 г. – *Klenotz, Klenowetz,* 1808 г. – *Klenócz, Klenowec,* 1863-1913 г. – *Klenóc,* 1920 г. – *Klenovec* (Majtán, 1998: 131; VSOS II, 1977: 31).

Во Македонија, во Кичевската област се наоѓа место ***Кленоец***, кое во дефтерите на Кичевската нахија од 1467 г. е забележано како *Гилановеч*. Во дефтерите од 1481, 1545 и 1569 г. е забележано уште како *Кленоец*. Во подоцнежните периоди е документирано следново: 1889 г. – *Кленоецъ*, 1897 г. – *Clenovetz*, 1900 г. – *Klenovec*, 1905 г. – *Klenovetz*, 1930 г. – *Klenovac* (Stankovska, 1995: 139-140).

Именувањето на местата ***Klenov***, ***Klenová, Klenovec*** а ***Кленоец*** е поврзано со фитонимот *klen* (*клен*) – латински *Acer campestris*, старословенски kleiQ (Stankovska, 1995: 139-140).

Имиња изведени од зборот *лом/lom*

Во Словачка зборот *lom* се забележува воп називите на местата ***Dačov Lom, Lom nad Rimavicou, Lomná, Lomné, Lomnica, Lomnička, Tatranská Lomnica*** и ***Veľká Lomnica. Dačov Lom*** лежи на Крупинската височина во долината на Плахтинскиот Поток. Писмено документирани: 1336 г. – *terra Lown*, 1337 г. – *Lam,* 1338 г. – *Loom,* 1418 г. – *Laam,* 1483 г. – *Daczolama,* 1500 г. – *Kyslam alias Alsolam,* 1504 г. – Dacholam, 1526 г. – *Lam siperior, inferior,* 1773 г. – *Also-Lam, Unter-Lam, Dolny Lam, Felsö-Lam, Ober-Lam, Horny Lam,* 1786 г. – *Dacschólam, Alschó-Lám, Dacscholám, Felschö-Lám,* 1808 г. – *Alsó-Lám, Alsó-Dacsó-Lám, Dolní Luom, Dolní Lom, Felsö-Lam, Felsö-Dacsó-Lám, Horní Luom, Horní Lom,* 1863 г. – *Alsólám, Felsölám,* 1873-1888, 1913 г. – *Alsódacsólám, Felsödacsólám,* 1892-1907 г. – *Alsódacsólam, Felsödacsólam,* 1920 г. – *Dolný Dačolôm, Dolný Lôm, Horný Dačolôm, Horný Lôm,* 1927-1944 г. – *Dolný Dačov Lom, Horný Dačov Lom* (Bakács, 1971: 147; Majtán, 1998: 60-61). ***Lom nad Rimavicou*** во областа Брезно лежи во Словенското Рудохорие. Писмено потврдено: 1808 г. – *Forgácsfalva, Forgáčka,* 1877-1882, 1892-1913 г. – *Forgácsfalva,* 1888 г. – *Forgácsfala,* 1920-1926 г. – *Lôm, Forgáčka,* 1926 г. – *Lom nad Rimavicou* (Majtán, 1998: 169; VSOS II, 1977: 186). ***Lomná*** во областа Наместово лежи во Подбескидската Висорамнина на сливот на Биела Орава и потокот Ломница. Писмено документирана: 1609 г. – *Lomna*, 1773, 1786, 1808, 1863-1913 г. – *Lomna,* 1920 г. – *Lomná* (Majtán, 1998: 169; VSOS II, 1977: 187). ***Lomné*** лежи во Ондавската Висорамнина во областа Стропков. Писмено потврдено: 1347 г. – *Lona,* 1372 г. – *Lonya,* 1410, 1601, 1773, 1786, 1808, 1863-1913 г. – *Lomna,* 1920 г. – *Lomné, Lomno,* 1927 г. – *Lomné* (Majtán, 1998: 169; Uličný, 2001: 281-282). Дел од Vranova nad Topľou е ***Lomnica***, која се наоѓа на западната тераса на реката Топља. Од 1299 г. потекнува напис за овдешниот поток – *fluvium Lamnicha* (Uličný, 2001: 283). Местото е писмено документирано: 1356 г. – *Lodnicha*, 1399 г. – *Lomnicha,* 1402-1405 г. – *Lompnicha, Lomycha,* 1410 г. – *Lomnycha,* 1471 г. – *Lomnycza,* 1493 г. – *Lwmnycza,* 1519 г. – *Lomnicza,* 1550 г. – *Lumnycza*, 1567, 1582, 1610, 1635 1720 г. – *Lomnicza* (Uličný, 2001: 283-284). ***Lomnička*** во областа Стара Љубовна се наоѓа во северозападниот дел на Левочските Врвови во долината на Ломницкиот Поток. Писмено е документирана: 1293 г. – *nova villa Lompnycha,* 1329 г. – *Kuslomnicha,* 1511 г. – *Miskalomnic,* 1773 г. – *Kis-Lomnitz, Klein-Lomnitz,* 1786 г. – *Kisch-Lomnitza, Klein-Lumnitz,* 1808 г. – *Kis-Lomnicz, Klein-Lomnitz, Malá Lomnica, Lomnička,* 1863-1913 г. – *Kislomnic,* 1920 г. – *Lomnička* (Majtán, 1998: 169; Števík, 2005: 30; VSOS II, 1977: 187). Среде Попрадската Котлина се наоѓа ***Veľká Lomnica***. Пиемено документирана: 1257 г. – *Lomnicza,* 1285 г. – *Lumpnicz,* 1329 г. – *Lompnycha, Noglumnicha,* 1447 г. – *Kakaslompnicza*, 1454 г.

– *Kakaslumpnicz*, 1773 г. – *Kakas-Lomnicz, Kakas-Lomnitz, Grosz-Lomnitz,* 1786 г. – *Kakasch-Lomnitz, Gro-Lomnitz,* 1808 г. – *Kakas-Lomnicz, Gro-Lomnitz, Welká Lomnica,* 1863 г. – *Kakaslomnic, Nagylomnic,* 1873-1882, 1907-1913 г. – *Kakaslomnic,* 1888-1902 г. – *Nagylomnic*, 1920 г. – *Lomnica,* 1927-1948 г. – *Veľká Lomnica, Gro-Lomnica,* 1948 г. – *Veľká Lomnica* (Majtán, 1998: 317; VSOS III, 1978: 239). Во атарот на Veľka Lomnica се оформила ***Tatranská Lomnica***, која денес е дел од Високите Татри (VSOS III, 1978: 312-313).

Во македонскиот регион на Гостивар се наоѓа селото ***Ломница***. За првпат е документирано во дефтерите на Тетовскиот вилает во 1452-1453, 1467-1468 г. како *Село Ломница* (Stankovska, 1995: 191). Во 1545 и 1568 г. е запишано под името *Горна Ломница*, а во 1889 г. како *Ломница* (Stankovska, 1995: 191).

Во случајот со ***Veľka Lomnica*** и ***Tatranská Lomnica*** називот бил изведен од потокот Lomnica (1285 г. – *superior Lumpnicza*, 1326 г. – *magna Lumpnich*) и се претпоставува дека ова именување е изведено со супстантивниот префикс *-ica* од придавката *lomná* (voda) со значење ‘рекичка со откршени камења, каменита рекичка’ (Lutterer, Majtán, Šrámek, 1982: 300). Називот ***Lomnica*** во Vranova nad Topľou е исто така изведен од месниот истоимено поток (Uličný, 2001: 283). Во случајот со македонското место ***Ломница*** се работи исто така за ист пример. Во тој случај зборот *Ломница* би требало за е образуван од апелативот *лом* со додавање на суфиксот *-ьнъ* во женски род *-ьна.* L. Stankovska наведува неколку објаснувања на тоа именување. Меѓу другите, на пример, ‘бесна, дива река’. Старословенскиот збор lomQ означува блато или мочуриште (Stankovska, 1995: 191-192).

Имиња изведени од зборот *жарнов/žarnov*

Словачкото место ***Žarnov*** лежи во западниот дел на Кошичката Котлина во областа Кошице – околија. Во средовековието е писмено потврдено: 1332 г. – *Serno,* 1398 г. – *Sarnow,* 1401 г. – *Zarnow,* 1430 г. – *Sernew,* 1480 г. – *Zarno* (Varsik, 1973: 313-315). Во подоцнежните периоди се споменува следново: 1773 г. – *Zsarno, Zarnow,* 1786 г. – *Zscharnó,* 1808, 1863-1913, 1938-1945 г. – *Zsarnó,* 1920 г. – *Žarnov,* 1927-1938, 1945-1948 г. – *Žarnov, Zsarnó*, 1948 г. – *Žarnov* (Majtán, 1998: 348). Обласното место ***Žarnovica*** лежи на средниот тек на Хрона. Во средовековието се наведува: 1332 г. – *Zanog* (MVI I/1, 1887: 190), 1344 г. – *villa Sernouch* (Dedek, 1924: 541, č. 712), 1388 г. – *possessio Sarnouicza* (Mályusz, 1951: č. 780), 1391 г. – *Sarnocha* (Mályusz, 1951: č. 2161), 1414 г. – *Chernoka* (Mályusz, Borsa, 1994: č. 2549), 1526 г. – *possessio Sarnocha* (Ratkoš 1957: 182, č. 105). Во подоцнежните преиоди е документирано следново: 1773 г. – *Zarnocza, Zsarnocza, Scharnowitz, Žarnowicza,* 1786 г. – *Zscharnocza, Žarnowicza, Scharnowitz,* 1808 г. – *Zsarnócza, Zsarnovia, Žarnowice,* 1863-1913 г. – *Zsarnóca*, 1920 г. – *Žarnovica* (Majtán, 1998: 348).

Во Тетовскиот регион во Македонија се наоѓа местото ***Жеровјане***. Во турските дефтери се споменува следново: 1452-1453 г. – *Жеровјани*, 1467-1468 г. – *Зировјани*, 1568-1569 г. – *Жеровјани*, а во подоцнежните периоди: 1889 г. – *Жеровіане,* 1905 г. – *Jeroviani,* 1930 г. – *Žerovjane* (Stankovska, 1995: 100-101).

Словачките називи ***Žarnov*** и ***Žarnovica*** се образувани од апелативот *žarnov* со суфиксот за место *-ica* (Krajčovič, 2005: 166). Именувањето

Жеровјане исто така се поврзува со старословенското \ernovQ или \rQnvX со значење ‘рачно млинче’ или ‘воден млин’ (Stankovska, 1995: 100-101).

Литература:

Bakács, I. 1971: *Hont vármegye Mohács előtt,* Budapest, Akádemiai Kiádo.

Csánki, D. 1890: *Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában I.*, Budapest, Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia.

Dedek, C. 1924: *Monumenta ecclesiae Strigoniensis III.,* Strigonii.

Györffy, G. 1998: *Az Árpád-kori Magzarország történeti földrajza IV.*, Budapest, Akadémiai kiadó.

Ivanič, P. 2010: Slovensko-macedónske jazykové paralely v oblasti toponymie. In: *Megjunaroden makedonistički sobir : referati od naučniot sobir održan 29-31 avgust 2008 g. vo Ohrid.* Skopje, Univerzitet Sv. Kiril i Metodij, s. 111-124.

Krajčovič, R. 2005: *Živé kroniky slovenských dejín skryté v názvoch obcí a miest*, Bratislava, Literárne ínformačné centrum.

Lutterer, I. - Majtán, M. - Šrámek, R. 1982: *Zeměpisná jména Československa*, Praha, Mladá fronta.

Majtán, M. 1998: *Názvy obcí Slovenskej republiky (Vývin v rokoch 1773-1997)*, Bratislava, Veda.

Mályusz, E. (ed.) 1951: *Zsigmondkori oklevéltár I. (1387-1399)*, Budapest, Magyar Országos levéltár.

Mályusz, E. - Borsa, I. (ed.) 1994: *Zsigmondkori oklevéltár IV*., Budapest, Magyar Országos levéltár.

Monumenta Vaticana Historiam Regni Hungariae Illustrantia. Vatikáni Magyar Okirattár. Series Prima, Tomus Primus. (MVI I/1) 1887: Budapesteni.

Ratkoš, P. 1957: *Dokumenty k baníckemu povstaniu na Slovensku (1525-1526)*, Bratislava, SAV.

Skalská, M. 2009: *Jelšava a Jelšavské panstvo v stredoveku. Kosídleniu severného Gemera*, Martin, Matica slovenská.

Stankovska, L. 1995: *Makedonska ojkonimija, kniga prva,* Skopje, Metamorfoza.

Stankovska, L. 1997: *Makedonska ojkonimija, kniga vtora,* Skopje, Metamorfoza.

Števík, M. 2005: *Z dejín osídlenia a verejnej správy stredovekého Spiša (stredoveký Spiš)*, Stará Ľubovňa, Ľubovnianske múzeum v Starej Ľubovni.

Uličný, F. 1990: *Dejiny osídlenia Šariša*, Košice, Východoslovenské vydavateľstvo.

Uličný, F. 2001: *Dejiny osídlenia Zemplínskej župy*, Michalovce, Zemplínska spoločnosť.

Varsik, B. 1973: *Osídlenia Košickej kotliny II.,* Bratislava, Vydavateľstvo SAV.

Varsik, B. 1977: *Osídlenia Košickej kotliny III.,* Bratislava, Veda.

Varsik, B. 1990: *Slovanské (slovenské) názvy riek na Slovensku a ich prevzatie Maďarmi v 10.-12. storočí,* Bratislava, Veda.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku I. (VSOS I) 1977: Bratislava, Veda.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku II. (VSOS II) 1977: Bratislava, Veda.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku III. (VSOS III) 1978: Bratislava, Veda.

SLOVAK-MACEDONIAN LANGUAGE PARALLELS IN THE FIELD OF TOPONYMY II

Peter Ivanich

Summary

A relatively small attention was paid to Slovak-Macedonian terminological relations. In the contribution I focus my attention on parallels in toponymy**.** I mainly follow historical development of certain settlement names. In toponymy the parallels can be seen in names such as *Cer*, *Cerovo*, *Klenovec*, *Jelšava*, *Olšava*, *Lomnica*, *Žarnov*, *Žerovjane*. These are toponyms which occur in many areas settled by Slavs. Usually they are of the same word-forming base.